

THƯ VIỆN ĐẠI HỌC:

Bao giờ "mở cửa"?

Minh Nhật - Đào Đức

Trong các cơ sở, phòng ban của một trường đại học (ĐH), không có cơ sở nào thiết yếu hơn thư viện (TV) ĐH" - đó là lời của Viện trưởng Viện ĐH Illinois Edmund James. Ở Việt Nam hiện nay, quy chế đào tạo ĐH đã dần chuyển từ niên chế sang tín chỉ, đã buộc sinh viên (SV) phải độc lập trong học tập nhiều hơn. Vì thế, vai trò của hệ thống TV ở các trường ĐH lại càng quan trọng. Thế nhưng...

Hệ thống TV ĐH: nghèo nàn, yếu kém!

TV là một mảng yếu nhất trong đào tạo ĐH hiện nay - điều này đã được nhiều người thừa nhận. Riêng mảng sách báo, tạp chí mỗi năm TV Trường ĐHSP Kỹ thuật được đầu tư từ 20 - 30 triệu đồng; TV ĐH Kỹ thuật năm 1996 được 200 triệu; TV ĐH Sư phạm năm 1995 được 100 triệu, năm 1996 được 150 triệu (trước đó mỗi năm được từ 30 - 35 triệu). Tuy kinh phí hằng năm có tăng, song thực tế giá cả (không được bao cấp) nên lượng sách báo được bổ sung không nhiều. Hiện nay TV ĐH Đại cương có khoảng 12.132 tựa sách phục vụ cho khoảng 8.000 SV. Tuy nhiên, theo báo cáo thì "phần lớn tài liệu đã cũ, lỗi thời, lạc hậu, trong đó có 52% số sách được xuất bản từ 1980 trở về trước".

TV ĐH Kỹ thuật được xem là nơi có nhiều sách khoa học kỹ thuật quý hiếm, nhưng hiện tại mỗi tựa sách cũng chỉ có một quyển. Tuy không thuộc hàng "quý hiếm", nhưng ở TV ĐH Sư phạm mỗi tựa sách cũng chỉ có từ 2 - 3 quyển. Thực tế này đã làm nhiều SV hết sức thất vọng, nhất là khi họ phải lục lọi các học phích để tìm cho ra tựa sách mình cần và được thủ thư trả lời: "Quyển này đã cho người khác mượn!".

Sách "nghèo" đã dành, lại thêm chỗ ngồi cũng... "khó". Mỗi TV ĐH hiện nay chỉ có từ 100 - 250 chỗ. "Nếu họ đến đông sẽ không biết phải làm thế nào. Minh không có quyền từ chối" - ông Nguyễn Như Quỳnh - Phó GE TV ĐH Kỹ thuật chia sẻ.

Với hai phòng đọc (khoảng 250 chỗ ngồi), mỗi ngày TV ĐH Kỹ thuật cũng chỉ tiếp khoảng 400 lượt người lui tới (phần đông là học bài). Còn ở TV ĐH Sư phạm, năm học 96 - 97 trung bình có khoảng 49 lượt SV đến mượn và đọc sách mỗi ngày (năm học 95 - 96 là 55 lượt/ngày) - một số lượng độc giả còn quá khiêm tốn.

SV ít đến TV là do cả hai nguyên nhân khách quan và chủ quan. Nhưng điều quan trọng là TV chưa thực sự mở rộng cửa để mời gọi bạn đọc đến với kiến thức. Tại TV ĐH KHXX-NV, SV Nguyễn Trường Thi (Ngữ văn 4) thẳng thắn góp ý: "Lẽ ra TV phải tạo mọi điều kiện thuận lợi để SV vào đọc sách, nghiên cứu, tiếp nhận thông tin; nhưng thực tế TV ở đây chưa làm được điều này. Làm được cái thế phải chờ cả tháng. Nếu để quên thẻ họ sẽ không cho vào. Tại sao không tạm giữ giấy chứng minh, giấy tờ xe... thay cho thẻ TV để họ được vào đọc sách khi để quên thẻ TV ở nhà?".

Cũng là SV, nhưng ở TV ĐH Sư phạm làm mỗi thẻ TV chỉ mất 1.000đ lệ phí và dùng suốt 3 - 4 năm, trong khi đó ở TV ĐH Kỹ thuật mỗi thẻ phải đóng 18.000đ và chỉ một năm sau lại phải làm thẻ mới. Đây là biện pháp "khép bớt cửa" hay kinh doanh?

Những tín hiệu mở

Quy mô đào tạo ĐH ngày càng tăng, loại hình đào tạo cũng ngày càng đa dạng, chất lượng đòi hỏi ngày càng cao. Để đáp ứng, TV ĐH cũng ngày càng phải phát triển quy mô mọi mặt cho tương xứng. Tháng 11/95, TV cao học - một TV hiện đại đầu tiên tại VN - đã ra đời tại Trường ĐHKHTN (thuộc ĐHQG

TP.HCM) với nhiệm vụ phục vụ cho học viên cao học, nghiên cứu sinh và cán bộ giảng dạy của 10 trường ĐH thuộc ĐHQG. Đến tháng 9/97 TV ĐH KHTN đã được nối mạng với TV cao học và từ đó TV cao học đã mở cửa phục vụ chung cho cả giới SV ĐHKHTN. Hiện nay ở TV này có trên 2.600 đầu sách quý, 3.000 tài liệu cao học, 40 CD-ROM, 2 database - mỗi database có 200 tạp chí (40 tạp chí ở dạng nguyên văn), 10.000 sách chuyên ngành, 200 tự điển và sách tham khảo, 2 máy vi tính phục vụ tra cứu. Bằng cách này độc giả sẽ tự tra cứu tư liệu ngay trên máy vi tính rồi tự vào kho lấy sách sử dụng. Qua hệ thống máy vi tính, độc giả còn có thể biết quyền sách mình cần hiện đang ở kho sách nào, kệ thứ mấy, hay đã có

một người nào đó (địa chỉ, điện thoại, thậm chí cả E-mail) mượn để có thể chia sẻ. Bạn đọc cũng có thể truy cập, đọc và in dữ liệu trực tiếp trên máy vi tính. TV còn nối mạng với Internet để khai thác thông tin trên các mạng quốc tế...

Tiếp theo, TV ĐH Kỹ thuật cũng triển khai vi tính hóa. Đến nay TV đã có một phòng đọc CD-ROM với 5 máy và hàng chục đĩa có giá trị thông tin khoa học kỹ thuật công nghệ cao. TV này cũng vừa lắp đặt xong phần cứng ruột mạng cục bộ và dự tính đến giữa tháng 11/97 này sẽ hoàn tất phần mềm, hòa mạng cho toàn trường. TV ĐHKHXHNV và một số TV ĐH khác đã và đang triển khai kho sách mở; lập phòng đọc riêng cho học viên cao học, nghiên cứu sinh và SV năm cuối...

Tất cả những điều trên cho thấy tầm quan trọng của TV đã và đang được đánh giá đúng mực. Giới SV thành phố đang hy vọng vào một ngày không xa, toàn bộ hệ thống TV của các trường ĐH sẽ được nối mạng chung. Lúc đó, họ sẽ cùng được hưởng thụ mọi thông tin, tư liệu khoa học, kỹ thuật... ■